2026-01-21

DAŽNIAUSIAI UŽDUODAMI KLAUSIMAI APIE SOCIALINIO IR BENDRUOMENINIO VERSLO VYKDYMO BEI VIEŠŲJŲ PASLAUGŲ PERDAVIMO PROJEKTUS

Trumpiniai:
Gairės - Socialinio ir bendruomeninio verslo vykdymo bei viešųjų paslaugų perdavimo projektų, pateiktų pagal Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano intervencines priemones, gairės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. lapkričio 13 d. įsakymu Nr. 3D-736 „Dėl Socialinio ir bendruomeninio verslo vykdymo bei viešųjų paslaugų perdavimo projektų, pateiktų pagal Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano intervencines priemones gairių patvirtinimo“ (TAR, 2025-06-19, Nr. 2025-11101)
Socialinio verslo subjekto statuso įgijimo ir netekimo tvarkos aprašas - Socialinio verslo subjekto statuso įgijimo ir netekimo tvarkos aprašas, patvirtintas Ekonomikos ir inovacijų ministro 2024 m. spalio 9 d. įsakymu Nr. 4-532 „Dėl Socialinio verslo subjekto statuso įgijimo ir netekimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (TAR, 2024-10-09, Nr. 17685)
Pareiškėjas – socialinio, bendruomeninio ar viešųjų paslaugų perdavimo projektų pareiškėjas.
Projektas – socialinio verslo, bendruomeninio verslo ir viešųjų paslaugų perdavimo projektas.

Eil. Nr.	**Klausimas**	**Paaiškinimas**
1.	Ar Pareiškėjas, teikdamas Paraišką VVG jau turi turėti socialinio verslo statusą pagal Socialinio verslo subjekto statuso įgijimo ir netekimo tvarkos aprašą?	Taip. Pareiškėjai teikdami paraiškas tiek pagal LEADER, tiek pagal Sumanių kaimų priemones, turi turėti Inovacijų agentūros suteiktą socialinio verslo subjekto statusą. Socialinio verslo subjekto statusą išduoda VŠĮ Inovacijų agentūra šiuo adresu: https://socialinisverslas.inovacijuagentura.lt/socialinio-verslo-statuso-igijimas/. Susipažinti su dažniausiai užduodamais klausimais apie socialinio verslo statuso įgijimą galite rasti šiuo adresu: https://socialinisverslas.inovacijuagentura.lt/dazniausiai-uzduodami-klausimai-apie-socialinio-verslo-statuso-igijima/
2.	Ar socialinio verslo subjekto statusas turi būti išlaikytas visą Projekto įgyvendinimo ir kontrolės laikotarpį?	Taip.
3.	Kas gali teikti socialinio verslo projektą?	Socialinio verslo projektą, gali teikti: ➢ **organizacija:** ● įsteigta ir veikianti pagal Viešųjų įstaigų įstatymą arba Asociacijų įstatymą, kuri atitinka NVO apibrėžtį ir turi NVO žymą (registruotą Registrų centre).

		● labdaros ir paramos fondas, įsteigtas ir veikiantis pagal Labdaros ir paramos įstatymą, kuris atitinka NVO apibrėžtį ir turi NVO žymą; ● religinė bendruomenė ir bendrija, įsteigta ir veikianti pagal Religinių bendruomenių įstatymą, kuri atitinka NVO apibrėžtį ir turi NVO žymą. ➢ **<u>privatus juridinis asmuo</u>** (pvz., UAB, MB ir kt.), jau veikiantis ir turintis patirties socialinio verslo subjektas, kuris: ● anksčiau įgyvendino socialinio verslo projektą, ir jo kontrolės laikotarpis jau pasibaigęs, arba ● socialinį verslą vykdo ne mažiau kaip 5 metus iki paraiškos pateikimo (vertinama pagal steigimo dokumentus). ➢ **<u>juridinis asmuo, neįvardytas Gairių 10.1.1 papunktyje,</u>** <u>pvz. organizacija neturinti NVO žymos, privatus juridinis asmuo (UAB, MB, AB ir kt. pvz. socialinį verslą vykdo ne 5 metus, bet 2 metus ir pan.)</u>: ● į kurio valdymą įtraukta bent viena organizacija (pvz. asociacija, bendruomenė ar kt.); arba ● bent viena organizacija, įtraukta į socialinio verslo projektą kaip partnerė pagal jungtinės veiklos sutartį.
4.	Ar Pareiškėju gali būti VŠĮ, kurį įsteigė 1 ir daugiau fiziniai asmenys?	Taip, Pareiškėju gali būti **socialinio verslo** ir **viešųjų paslaugų perdavimo projektuose**. Pažymėtina, kad Pareiškėjai taip pat turi atitikti 10 p. (10.1 – kai teikimas socialinis verslas; 10.3 – kai teikiamas viešųjų paslaugų perdavimo projektas) numatytas tinkamumo sąlygas.
5.	Socialinio verslo projektą teikia pareiškėjas VŠĮ, turinti tik vieną steigėją - fizinį asmenį, bei NVO žymą ir gavusi Socialinio verslo statusą - tuomet atitinka 10.1.1. - intensyvumas 95 proc. ar 65 proc.?	Pagal Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių 20.20. papunktį, viešųjų juridinių asmenų vietos projektai, kai jų steigėjas ir (ar) vietos projekto paraiškos pateikimo dieną **vienintelis dalyvis yra vienas fizinis asmuo, finansuojami privatiems juridiniams asmenims taikomu intensyvumu. Intensyvumas iki 65 proc.**
6.	Socialinio verslo projektą teikia pareiškėjas VŠĮ, turinti 2 steigėjus - fizinius asmenis, bei NVO žymą ir gavusi Socialinio verslo statusą - tuomet atitinka 10.1.1. - intensyvumas 95 proc.?	Taip. Intensyvumas **iki 95 proc.**
7.	Pavyzdys: socialinio verslo	Taip. Intensyvumas **iki 95 proc.**

	projektą teikia pareiškėjas MB, su partnere kaimo bendruomene, atitinkančia 10.2.2.2. papunktį, sudaryta jungtinės veiklos sutartis ir joje aptartos dalijimosi investicijomis sąlygos - 95 proc.?	
8.	Jeigu pagal naujausią Gairių pakeitimą tinkami Pareiškėjai MB ir UAB, o VPS nurodyta, kad pareiškėjai tik nevyriausybinės organizacijos, norėdami tai pritaikyti turėtume keisti VPS?	Taip, jeigu būtų toks poreikis, reikėtų daryti VPS pakeitimą.
9.	Kuo skiriasi viešųjų paslaugų perdavimo projektai nuo viešųjų paslaugų prieinamumo didinimo?	Vietos plėtros strategijos priemonė viešųjų paslaugų perdavimas ir viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas yra ta pati priemonė, tik priklausomai nuo intensyvumo taikomi jai skirtingi reikalavimai. Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas išskiriamas, kaip pelno siekimo nereikalaujanti veikla ir jam taikomas **iki 40 proc.** intensyvumas (verslo plano rengti nereikia). **Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimo projektams Gairės netaikomos.** **Viešųjų paslaugų perdavimo** veikloms numatytas intensyvumas iki 95 proc. ir yra taikomos **Gairės** bei **rengiamas verslo planas**, pagrindžiantis, kad kuriamos paslaugos yra būtinos ir užtikrintas jų finansavimas (sąnaudos/pajamos) paslaugoms teikti visą kontrolės laikotarpį. Viešųjų paslaugų perdavimo veiklos metu (kaip ir socialiniame ir bendruomeniniame versle) gautas pelnas (jeigu toks bus) turės būti reinvestuojamas į kuriamų paslaugų gerinimą, plėtrą. Viešosios paslaugos turi būti perimamos iš savivaldybės arba suderintos (naujos arba papildomos viešosios paslaugos) su savivaldybe. Raštas teikiamas laisva forma.
10.	Pagal Gairių 12 punktą, reikalinga gauti 50 proc. pajamų iš projekte numatytos ekonominės veiklos. Ar šį punktą įgyvendins Pareiškėjai, kurie yra akredituoti arba parduodantys socialines paslaugas savivaldybėms ne konkurso būdu?	Pareiškėjai, atitinkantys Gairių nuostatas yra tinkami. Jei tai būtų viešųjų paslaugų perdavimo projektas, tai gauti daugiau nei 50 proc. pajamų iš ekonominės projekte numatytos vykdyti veiklos nereikalaujama. Jei tai yra socialinio ar bendruomeninio verslo projektas, **Pareiškėjas turi gauti 50 proc. pajamų iš paslaugų pardavimo rinkoje**. Jei savivaldybė pirktų paslaugas ne konkurso būdu ar tai būtų gaunamos lėšos funkcijoms vykdyti, tai nebūtų laikoma, kad pajamos buvo gautos iš paslaugų pardavimo rinkoje (ekonominės veiklos). Tokiu atveju Pareiškėjai turėtų ieškoti papildomų pajamų šaltinių iš rinkos.
11.	Ar Pareiškėjas turi teikti atskiras ataskaitas ir skirtingais laikotarpiais: Nacionalinei mokėjimo agentūrai prie Žemės	Taip, Pareiškėjas turės teikti dvi skirtingas ataskaitas vieną VŠĮ Inovacijų agentūrai dėl socialinio verslo subjekto statuso išlaikymo, ir kitą NMA dėl Projektų įgyvendinimo ataskaitos. Duomenys ir rodikliai jose gali skirtis dėl duomenų pateikimo skirtingo laikotarpio.

	ūkio ministerijos už kalendorinius metus, o VŠĮ Inovacijų agentūrai kas 12 mėnesių nuo statuso įgijimo dienos?	
12.	Kodėl skiriasi pelno reinvestavimo procentai nustatyti Gairėse (80 proc. arba 100 proc.) ir Socialinio verslo subjekto statuso įgijimo ir netekimo tvarkos apraše (50 proc. (jeigu jo yra)?	Gairėse numatytas skirtingas nuo Socialinio verslo subjekto statuso įgijimo ir netekimo tvarkos apraše numatyto reinvestavimo procentas nustatytas atsižvelgiant į ŽŪM finansuojamų projektų aukštą paramos intensyvumą. Pagal SP priemonę „Sumanieji kaimai“ Projektui įgyvendinti intensyvumo normos siekia **iki 85 proc**. tinkamų finansuoti išlaidų ir pagal „Bendruomenių inicijuota vietos plėtra (LEADER)“ **iki 95 proc.** tinkamų finansuoti išlaidų. Viešųjų juridinių asmenų tikslas nėra pelno siekimas, jų tikslas yra tenkinti viešuosius interesus (valstybės ir savivaldybės įmonės, valstybės ir savivaldybės įstaigos, viešosios įstaigos, religinės bendruomenės ir t. t.). **Pelnas (pajamos) negali būti skiriamas dalininkams, nariams ar steigėjams.** Visas veiklos rezultatas turi būti panaudotas **įstatuose numatytiems viešiesiems tikslams**. Tai reiškia, kad visas gautas pelnas (100 proc.) privalo būti reinvestuojamas socialinio ir (ar) aplinkosauginio poveikio tikslams ir rodikliams pasiekti (paslaugų plėtrą, infrastruktūrą, socialinę misiją ir pan.). Juridiniams asmenims, rengiantiems socialinio verslo projektus ne mažiau kaip 80 proc. gautų pajamų numatytas reinvestavimas, tam, kad juridinis asmuo galėtų būti socialiniu verslu. Tai užtikrina verslo skaidrumą ir pasitikėjimą: **socialinį ir (ar) aplinkosauginį poveikį**, **palieka investuotojams motyvaciją**, **neuždaro kelio inovatyviems modeliams**.